

Hoe twee ex-verslaafden een succesverhaal schreven met het Kempens Model Verslavingszorg

“Blij dat we van onze miserie iets hebben kunnen maken”

“Ons kunnen ze niks wijsmaken, want we spreken dezelfde taal. Net daarin schuilt onze kracht om verslaafden te helpen weer nuchter te worden. Aan hun ziekenhuisbed, thuis, bij de huisarts of in de zelfhulpgroep.” Ex-alcohol-verslaafden Ivo Pernet (69) en Patrick Nijmans (60) stonden mee aan de wieg van het Kempens Model Verslavingszorg, waarin ex-verslaafden als ervaren gidsen worden ingezet in het ontwenningstraject van verslaafden. Laagdremkelig, zonder wachtlijsten en op één lijn met de professionele hulpverleners. Een succesverhaal vanaf dag één.

TEKST: Karin Vanheusden / BEELD: Bert De Deken, Joren De Weerd, RR

Het Kempens Model Verslavingszorg kreeg in 2018 vorm in Geel en is inmiddels uitgerold over zeven Kempense gemeenten en in de vier ziekenhuizen van Ziekenhuisnetwerk Kempen. In negen andere gemeenten staat het in de steigers. De voorzet voor deze nieuwe vorm van verslavingszorg kwam van ex-verslaafden Ivo Pernet en Patrick Nijmans. Het model werd, met steun van toenmalig Vlaams minister van Welzijn Jo Vanderuzen, verder uitgestippeld door huisarts Patrick Vloemans, Huisartsenkring Zuiderkempen, het CAW en het Sociaal Huis van de stad Geel en de diensten neurologie en maatschappelijk werk in Ziekenhuis Geel. Een nauwe samenwerking tussen verschillende partners, maar de spil in het succesverhaal zijn de ex-verslaafden.

“Hun rol in de keten van zorg voor verslaafden is cruciaal”, zegt Patrick Vloemans, huisarts in Lichtaart en deskundige verslavingszorg bij huisartsenroepel Domus Medica. “Ze weten waarover ze spreken en voelen de verslaafde perfect aan. Zo openen ze veel deuren in de contacten met de behandelende huisarts, de psycholoog, het ziekenhuis, de sociale dienst van de gemeente en ook het parket.”

Amokmakers

Sinds Vloemans intensief samenwerkt met ex-verslaafden, zijn acht op de tien ontwenningstrajecten van zijn patiënten een succes. “Een wereld van verschil”, zegt hij. “Bijna 80% van de patiënten met een verslavingsprobleem is gestabiliseerd of meer dan drie maanden alcoholvrij. Overgevoerd is langer dan een jaar gestopt. Dat zijn schitterende cijfers, die collega-huisartsen bevestigen.”

“Verslaafden zijn mensen in nood, maar ze zijn niet altijd prettig om mee om te gaan. Daardoor worden ze beschouwd als amokmakers en met een scheef oog bekeken. Veel huisartsen weten zich geen raad met deze patiënten. Dat zorgt voor irritaties. Door ex-verslaafden of ervaringsdragers mee in het verhaal te betrekken, is die mind set 180 graden gekeerd. Door die warme cocon rond de verslaafde te leggen, slagen ex-verslaafden er in de tussenschotten in de hulpverlening af te bre-

Huisarts en verslavingsdeskundige Patrick Vloemans.

ken. Ze spelen ook een belangrijke rol tijdens de wachttijd die verslaafden moeten uitzitten vooraleer ze worden opgenomen in een ontwenningssklinik.” Ook Mineke Viane, neuroloog in het ziekenhuis van Geel en medetrekker van het project, spreekt van een groot

succes. “De Kempense regio is structureel slecht beedeeld in voorzieningen voor verslavingszorg”, zegt ze. “Drie van de vier ziekenhuizen hebben geen psychiatrische afdeling, en het Openbaar Psychiatrisch Zorgcentrum van Geel biedt geen verslavingszorg.” “Als een verslaafde zich aandienende of

“Ik heb in de contactgroepen van de Verslavingskoepel enorm veel bijgeleerd over wat ik beter wel of niet doe. Want ook al is mijn zoon al vijftien jaar verslaafd aan amfetamines, je blijft met vragen zitten”, zegt Annick Gondry, die sinds oktober in Geel meewerkt in een contactgroep voor ouders van jonge verslaafden.

Annick Gondry, moeder van een verslaafde zoon: “Ik heb zo veel bijgeleerd”

Annick Gondry: “Het is niet dat mijn zoon het niet wil, het is dat hij het niet kan. Daarom is de steun die ik krijg in een contactgroep zo belangrijk.”

De zoon van Annick werd op zijn 15de voor het eerst opgenomen voor zijn verslaving aan amfetamines. Inmiddels is hij 30. Hij is al zeven keer opgenomen. “In het begin denk je dat je het met veel liefde en geduld wel onder controle krijgt. Maar als je zoon onder invloed begint te stelen of spullen te verkopen om aan geld te geraken, zie je geen uitweg meer. Tijdens opnames kan je wel in de ontwenningssklinik terecht met je vragen, maar in de tussperiodes stond ik elke keer opnieuw in de kou.”

“Als moeder hou je onvoorwaardelijk van je zoon en wil je hem niet in de steek laten, dus probeer je hem te steunen. Maar ik ging daarin te ver. Dat heb ik geleerd, ook door met andere ouders en verslaafden in de contactgroep te praten. Ik mag hem niet je kruttelen en altijd aan doen om hem zo comfortabel mogelijk te maken; zoals zijn schulden betalen of

hem in huis halen als hij dat wil. Inmiddels zie ik de situatie in een ander perspectief: het is niet dat hij het niet wil, het is dat hij het niet kan. Dat is verdorie moeilijk. Daarom is de steun die je krijgt in een contactgroep zo ongelooflijk belangrijk.”

Zelf is Annicks zoon niet klaar om deel te nemen aan een contactgroep of zich te laten begeleiden door een ervaringsdrager. “Ooit wel, hoop ik. Ik begeleid nu zelf een contactgroep voor ouders van jonge verslaafden. Omdat ik zelf heb ondervonden hoe waardevol het is om te luisteren naar anderen en zelf de tijd te krijgen om je verhaal te delen.” (vwb)

“Professionele kennis en ervaringskennis zijn gelijkwaardig, dat is de visie. We zijn niet medisch opgeleid, onze enige opleiding is ons eigen herstel.”

IVO PERNET

“We verwachten een explosie van hulpaanvragen nu ook de andere drie Kempense ziekenhuizen meewerken. Maar dat komt goed, ex-verslaafden zijn er genoeg.”

PATRICK NIJSMANS

Geen hiërarchie

“We bouwen bruggen tussen de zelfhulp en de professionele zorgverlening”, zegt Ivo Pernet. “Dat lukt omdat er geen hiërarchie bestaat tussen ons en de verslaafden. Professionele kennis en ervaringskennis zijn gelijkwaardig, dat is de visie. We zijn niet medisch opgeleid, onze enige opleiding is ons eigen herstel.”

“Iemand die verslaafd is, ziet geen uitweg. Vanuit onze ervaring kunnen wij zeggen dat de situatie niet hopeloos is. Ook al zijn er van de 365 dagen in een jaar 100 slechte. Ik ben na zeven jaar hervallen. De volgende elf jaar was het vallen en opstaan. Sinds 2003 ben ik volledig clean. Zo’n verhaal geeft verslaafden weer moed.”

“Zelf ben ik al 28 jaar clean, maar toch ben ik er niet 100% zeker van dat dat zo zal blijven”, valt Patrick Nijmans aan. “Herval is geen schande, het is eigen aan de problematiek. Het is aan de hulpverlening om daar op de juiste manier mee om te gaan. Wij kunnen daarin helpen, want wij hebben het meegemaakt.”

“Of je nu verslaafd bent aan alcohol, drugs of medicijnen, je gaat door een heel. Elke dronkemansdag is er een te veel, dat beseffen verslaafden zeer goed. Ze voelen zich rotslecht, maar kunnen dat niet toegeven. Maar wij kunnen ze niets wijsmaken. Pas toen mijn vrouw me voor de honderdste keer had gezegd dat ze bij me weg zou gaan, ben ik in actie gekomen. Ik zag mezelf met de rolluiken naar beneden alleen achterblijven in huis. Voor een verslaafde is dat een herkenbaar verhaal.”

Maatschappelijke taak

Patrick Nijmans dronk zijn eerste fles wijn toen hij 12 was, zijn laatste glas in 1993. Dat lukte mede dankzij de AA, waar hij tot vijf jaar geleden actief was. Maar hij beseft dat wekelijkse groepsbijeenkomsten niet voor elke

werd binnengebracht op de speed, leidde dat altijd – echt altijd – tot irritaties en ruzies. Tussen de speedsters en andere collega’s van eender welk specialisme, omdat ze niet wisten wat ze met zo’n patiënt aan moesten. Of met de familie, die verantwoordelijk was omdat de patiënt geen hulp kreeg.”

“Dankzij het Kempens verslavingsmodel, dat nu ook in het AZ Herentals, AZ Turnhout en AZ Mol wordt uitgevoerd, worden patiënten door de ervaringsdragers doorheen hun ontwenningstraject gegid. Van de detox in het ziekenhuis, die in kwalitatieve en veilige sfeer gebeurt, tot bij de contactgroepen voor verslaafden in een isolement geraakt, omdat ze geen stem hadden in de verslavingszorg”, zegt het duo. “Vlaanderen telt ruim 15.000

verslavingszorg is levenslang. Dat in die groepen ook de familie en de professionele hulpverleners worden betrokken, maakt het plaatje compleet.”

En groot geheim leger

Het succes van het Kempens Model Verslavingszorg mogen Ivo Pernet (69) en Patrick Nijmans (60), allebei ex-alcoholverslaafden, grotendeels op hun conto schrijven. In 2004 beslisten ze om uit de anonimiteit te stappen. Ze waren al jaren actief binnen de AA, maar ze wilden dat hun inzet en ervaring meer zou opbrengen.

“We hebben in 2004 die stap gezet omdat we voelden dat de zelfhulpgroepen voor verslaafden in een isolement geraakt, omdat ze geen stem hadden in de verslavingszorg”, zegt het duo. “Vlaanderen telt ruim 15.000

ex-verslaafden die wekelijks samenkomen in 400 zelfhulpgroepen. Dat is een groot geheim leger, dat door zijn ervaring met verslaving een meerwaarde kan betekenen voor professionals en verslaafden. We hebben contact gezocht met dokter Vloemans, en zo is de bal aan het rollen gegaan.”

In 2018 richtten Pernet en Nijmans de vzw Verslavingskoepel Kempen op, die inmiddels contactgroepen heeft in zeven Kempense gemeenten. Ze ontwikkelden een nieuwe methode om tijdens de wekelijkse bijeenkomsten te praten met verslaafden, ex-verslaafden, hun familie en hulpverleners. Kort daarna kreeg ook het Kempens Model Verslavingszorg vorm. In negen andere Kempense gemeenten staan nieuwe contactgroepen in de startblokken.

Ex-verslaafden Ivo Pernet en Patrick Nijmans: “Vlaanderen telt ruim 15.000 ex-verslaafden in 400 zelfhulpgroepen. Dat is een groot geheim leger dat een meerwaarde kan betekenen.”

verslaafde zijn weggelegd. “Daarom doen we ook individuele gesprekken. Verslaafden zijn draaideurpatiënten die dikwijls nergens terecht kunnen en alleen staan met hun problemen. Het Kempens verslavingsmodel heeft dat veranderd. We werken met een pool van veertig ex-verslaafden die kunnen opgeroepen worden. Momenteel hebben we ongeveer 300 hulpaanvragen per jaar. Maar we verwachten een explosie nu ook de andere drie Kempense ziekenhuizen meewerken. Maar dat komt goed, ex-verslaafden zijn er genoeg. We zullen een verslaafde nooit loslaten, ook zijn familie niet. Dit is onze maatschappelijke taak. We hebben het geluk dat we van onze miserie iets hebben kunnen maken.”

Info: www.verslavingskoepel.be, info@verslavingskoepel.be